

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Факультет інформатики, математики та економіки

Кафедра економіки та готельно-ресторанного бізнесу

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ
Завідувач кафедри
_____ /О.А. Марченко
(протокол №2 від 10.10.2020р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Галузь знань **24 Сфера обслуговування**

Спеціальність **241 Готельно-ресторанна справа**

Освітня програма **«Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес»**

Мелітополь, 2020

Розробники: к.геогр.н., асистент кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу Яценко А.Д.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес»

_____ Ю.Ю.Гурбик

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Ступінь вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа Освітня програма: «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес»	Вибіркова	
Блоків – 2 у тому числі: курслова робота – навчальна практика -		Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		3-й	
		Лекції	
		30 год.	
		Практичні, семінарські	
		28 год.	
		Лабораторні	
	-	-	
	Навчальна практика		
	-	-	
	Самостійна робота		
	62 год.		
Тижневих годин - 4	Вид контролю залік		

2. Мета навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в формуванні у майбутніх фахівців системи спеціальних теоретичних знань та практичних навиків щодо організації туристичного бізнесу в Україні.

Предмет дисципліни — це комплексні знання проблем організації та функціонування туристичного бізнесу.

Для досягнення поставленої мети під час викладання курсу передбачається виконання наступних завдань:

1. Формування у студентів комплексних знань щодо особливостей організації підприємств туристичного бізнесу та вміння визначати суть проблем туристичного ринку.

2. Вивчення основних закономірностей та принципів організації туристичного бізнесу.

3. Набуття навичок створення та організації діяльності підприємств туристичного бізнесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

– предмет, об'єкт і завдання організації туристичного бізнесу; ^ економічні основи туристичної діяльності;

– сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі; ^ правові основи організації туристичного бізнесу;

– сутність підприємницької стратегії в розвитку туризму;

– поняття, складові та формування туристичного продукту;

– порядок створення та організація діяльності туристичного підприємства;

– основи управління туристичним підприємством;

– маркетингову та цінову політику підприємств туристичного бізнесу;

– основи реклами в туристичному бізнесі.

Студенти повинні вміти:

– застосовувати основні нормативно-правові акти України при створенні туристичного підприємства;

– визначати стратегію діяльності туристичного підприємства; ^ розробляти основні засновницькі документи для відкриття туристичного підприємства;

– формувати туристичний продукт для підприємства;

– визначати та формувати ресурсне забезпечення діяльності підприємства туристичного бізнесу, виробничу базу підприємства;

– здійснювати економічно обґрунтоване коригування цін на послуги туристичного підприємства підставі розуміння дії механізму формування ринкових цін на послуги;

– визначати напрямки рекламної політики туристичного підприємства та організовувати його рекламну діяльність.

3. Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни:

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності та туризму, навички взаємодії.

СК 08 Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання готельних, ресторанних та туристичних послуг для різних сегментів споживачів.

СК 09. Здатність здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів.

СК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності та туристичної індустрії;

СК 13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

4. Програмні результати:

РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної, ресторанної справи та туристичного бізнесу, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних, ресторанних та туристичних послуг, а також суміжних наук.

РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та туризму.

РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

РН 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

РН 08. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних, ресторанних та туристичних послуг.

РН 09. Здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів.

РН 10. Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів.

РН 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.

РН 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

РН 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.

РН 17. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами

готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

5. Програма навчальної дисципліни
Блок I. Теоретичні основи туристичного бізнесу

Тема 1. Історія розвитку туризму.

Тема 2. Види туризму.

Тема 3. Туристичні ресурси.

Тема 4. Економічні основи туристичного бізнесу.

Тема 5. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі.

Тема 6. Сутність підприємницької стратегії у розвитку туризму.

Блок II. Підприємницька діяльність – основа туристичного бізнесу

Тема 7. Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності.

Тема 8. Управління туристичним підприємством.

Тема 9. Суть та зміст маркетингу в туризмі.

Тема 10. Реклама в туристичному бізнесі .

Тема 11. Інформаційне забезпечення в туристичному бізнесі.

Тема 12. Інвестиційна діяльність в туристичному бізнесі.

Тема 13. Міжнародна співпраця та міжнародні організації у туризмі.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Блок I. Теоретичні основи туристичного бізнесу						
Тема 1. Історія розвитку туризму.	4	2	2			-
Тема 2. Види туризму.	4	2	2			-
Тема 3. Туристичні ресурси.	16	2	2			12
Тема 4. Економічні основи туристичного бізнесу.	18	2	4			12
Тема 5. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі.	16	2	2			12
Тема 6. Сутність підприємницької стратегії у розвитку туризму.	4	2	2			-
Разом за блоком I	62	14	14			36
Блок II. Підприємницька діяльність – основа туристичного бізнесу						
Тема 7. Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності.	20	4	4			12
Тема 8. Управління туристичним підприємством.	18	2	2			14
Тема 9. Суть та зміст маркетингу в туризмі.	4	2	2			-
Тема 10. Реклама в туристичному бізнесі	4	2	2			-
Тема 11. Інформаційне забезпечення в туристичному бізнесі.	4	2	2			-
Тема 12. Інвестиційна діяльність в туристичному бізнесі.	4	2	2			-
Тема 13. Міжнародна співпраця та міжнародні організації у туризмі.	4	2	2			-
Разом за блоком II	58	16	14			26
Усього годин за семестр:	120	30	28			62

7. Теми лекцій

№	Назва теми лекції та теми, що вивчається	Кількість годин
1.	Історія розвитку туризму 1. Історія та передумови розвитку туризму 2. Стан розвитку туризму в Україні. 3. Суб'єкти туристичної діяльності.	2
2.	Види туризму 1. Класифікація видів туризму. 2. Туристичні ресурси	2
3.	Туристичні ресурси 4. Історико-культурні рекреаційні ресурси 5. Природні рекреаційні ресурси 6. Екотуризм	2
4.	Економічні основи туристичного бізнесу 1. Послуги туризму. Комплексність туристичних послуг.	2

	2. Класифікація туризму. 3. Фактори розвитку туристичних послуг. 4. Міжнародний туризм.	
5.	Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі 1. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі. 2. Правові основи організації туристичного бізнесу в Україні.	2
6.	Сутність підприємницької стратегії у розвитку туризму 1. Сутність і роль підприємницької стратегії в розвитку туристичного бізнес. 2. Види базових економічних стратегій діяльності підприємств. 3. Процес обґрунтування економічної стратегії підприємства та розробка стратегічних альтернатив.	2
7.	Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності 1. Основні етапи створення туристичного підприємства. 2. Туроператорська та турагентська діяльність підприємств туризму. 3. Ліцензування туристичної діяльності.	4
8.	Управління туристичним підприємством 1. Обґрунтування організаційної структури управління туристським підприємством. 2. Організаційна структура управління. 3. Роль персоналу підприємства.	2
9.	Суть та зміст маркетингу в туризмі 1. Суть маркетингу в туристичному бізнесі 2. Функції маркетингу 3. Основні принципи маркетингу 4. Категорії маркетингу 5. Сутність і структура маркетингового дослідження 6. Розробка програми маркетингу	2
10.	Реклама в туристичному бізнесі 1. Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства. 2. Правила проведення рекламної компанії та імідж туристичного підприємства.	2
11.	Інформаційне забезпечення в туристичному бізнесі 1. Значення інформаційних систем управління в туристичній галузі. 2. Потенційні можливості комп'ютерних технологій в туристичній галузі.	2
12.	Інвестиційна діяльність в туристичному бізнесі 1. Основні поняття інвестиційної діяльності 2. Ефективність інвестиційних проектів у туризмі 3. Державне регулювання інвестиційної 4. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну діяльності	2
13.	Міжнародна співпраця та міжнародні організації у туризмі 1. Міжнародне регулювання туристичної діяльності. 2. Роль та значення Всесвітньої туристської організації (ВТО).	2
	Разом:	30

8.Теми практичних занять

№з/п	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1.	Історія розвитку туризму 1. Туристичний бізнес та його еволюція. 2. Туристичний бізнес як економіко-технологічна система. 3. Туристичний бізнес в Україні: стан та перспективи.	усне опитування, тестування	2
2.	Види туризму 1. Класифікація видів туризму. 2. Туристичні ресурси	усне опитування, тестування	2
3.	Туристичні ресурси 1. Історико-культурні рекреаційні ресурси 2. Природні рекреаційні ресурси 3. Екотуризм	усне опитування, тестування	2
4.	Економічні основи туристичного бізнесу 1. Послуги туризму. Комплексність туристичних послуг. 2. Класифікація туризму. 3. Фактори розвитку туристичних послуг. 4. Міжнародний туризм.	усне опитування, тестування	2
5.	Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі 1. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі. 2. Правові основи організації туристичного бізнесу в Україні.	усне опитування, тестування	2
6.	Сутність підприємницької стратегії у розвитку туризму 1. Сутність і роль підприємницької стратегії в розвитку туристичного бізнесу. 2. Види базових економічних стратегій діяльності підприємств. 3. Процес обґрунтування економічної стратегії підприємства та розробка стратегічних альтернатив.	усне опитування, тестування	2
7.	Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності 1. Основні етапи створення туристичного підприємства. 2. Туроператорська та турагентська діяльність підприємств туризму. 3. Ліцензування туристичної діяльності.	усне опитування, тестування	2
8.	Управління туристичним підприємством 1. Обґрунтування організаційної структури управління туристським підприємством. 2. Організаційна структура управління. 3. Роль персоналу підприємства.	усне опитування, тестування	2
9.	Суть та зміст маркетингу в туризмі	усне	2

	1. Суть маркетингу в туристичному бізнесі 2. Функції маркетингу 3. Основні принципи маркетингу 4. Категорії маркетингу 5. Сутність і структура маркетингового дослідження 6. Розробка програми маркетингу	опитування, тестування	
10.	Реклама в туристичному бізнесі 1. Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства. 2. Правила проведення рекламної компанії та імідж туристичного підприємства.	усне опитування, тестування	2
11.	Інформаційне забезпечення в туристичному бізнесі 1. Значення інформаційних систем управління в туристичній галузі. 2. Потенційні можливості комп'ютерних технологій в туристичній галузі.	усне опитування, тестування	2
12.	Інвестиційна діяльність в туристичному бізнесі 1. Основні поняття інвестиційної діяльності 2. Ефективність інвестиційних проєктів у туризмі 3. Державне регулювання інвестиційної 4. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну діяльності	усне опитування, тестування	2
13.	Міжнародна співпраця та міжнародні організації у туризмі 3. Міжнародне регулювання туристичної діяльності. 4. Роль та значення Всесвітньої туристської організації (ВТО).	усне опитування, тестування	2
	Разом		28

9. Самостійна робота.

№з/п	Назви теми	Кількість годин
1.	Туристичні ресурси 1. Туристичне районування світу 2. Туристичне районування України	12
2.	Економічні основи туристичного бізнесу 1. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму в розвитку суспільства. 2. Функції туризму в суспільстві. 3. Умови та фактори розвитку туризму.	12
3.	Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі 1. Загальні показники оцінки туристичної діяльності. 2. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності.	12
4.	Порядок створення туристичного підприємства та організація його діяльності 1. Сертифікація готельних послуг.	12

	2. Сертифікація послуг харчування.	
5.	Управління туристичним підприємством 1. Механізми економічного управління туристичним бізнесом 2. Комерційний розрахунок у системі економічного управління підприємствами	14
		62

10. Методи навчання

Загально прийняті у сучасній педагогічній науці методи навчання прийнято розрізняти:

1. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - пояснювально-ілюстративний;
 - репродуктивний;
 - проблемний;
 - частково-пошуковий (евристичний);
 - дослідницький.
2. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу:
 - словесні;
 - наочні;
 - практичні.
3. За організаційним характером навчання методи:
 - організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (подвійні) методи навчання тощо.

11. Форми і методи контролю

Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні учитель ставить перед учнем декілька запитань, при фронтальному — серію логічно пов'язаних між собою питань перед усім класом. Правильність відповідей визначається учителем, коментується. За підсумками контролю виставляються оцінки.

Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, творів, переказів, диктантів, письмових записів і под., які можуть бути короткочасними (15—20 хв.) і протягом усього уроку. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз).

Метод тестового контролю. Може бути безмашинним і машинним. В основі такого контролю лежать тести — спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутність) у школярів певних знань, умінь.

Метод самоконтролю. Передбачає формування в учнів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених прогалин.

12. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання діяльності студентів на практичних (лабораторних, семінарських) заняттях, за модуль здійснюється відповідно до положення №283 від 29.08.2017 р. «Про

бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна:

1. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу: кредитно-модульний курс. [текст] навч. посіб./ Н.М.Тягунова, О.А.Спориш, Л.В.Іржавська. – К.: Центр учбової літератури, 2014. - 130 с.

Допоміжна:

2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Навчальний посібник. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 300 с.
3. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу: навч. посіб./ Л.П.Дядечко. – Донецьк: Дон ДУЕТ. – 2006. – 224с.
4. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія і практика: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / М. Мальська, В. Худо. – К.: Центр учбової літератури. – 2007. – 442с.
5. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності: Підручник / Під ред. доктора пед. наук, проф. Орлова В. Ф. - К.: Грамота, 2004. – 327 с.

14. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>
2. <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF>
3. <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=be44a1a7-69b3-4a77-a86a-447499abcdd6&tag=Analitika>